

saadanne midt inde i selve Beboelsesleilighederne; jeg har i det Mindste set det flere Steder, og exempelvis kan jeg anføre, at jeg et Sted har set en lille Familie bo sammen med to Geder og en eller to Smaaagrise foruden de fornødne Høns og Under. Det vil jeg inderlidt slet ikke gaa ind paa at forhindre; men anbringer man Svinestier under Beboelsesleiligheder, tror jeg, at det vil være endnu værre, især naar der i Bygningsreglementet ikke findes Noget til Under derfor. Der er endelig disse Kjelbere, som ofte anviser fattige Folk til Bolig, og som fattige Folk leie til at bo i, og hvor der ikke har været foretaget det Fornødne til Afsviining af Vandet; i dem staar Vandet ofte saaledes paa Gulvet, at man kun kan gaa ved at lægge Brædder paa Gulvet. Jeg siger ikke her Noget, som i mindste Maade er overdrevent; jeg vil kunne legitimere det, naar det forlanges, at det ikke er et enkelt Sted, men at det gjennemgaaende er Tilfældet mangfoldige Steder baade i Sjælland og i Sylland. Hvorledes Forholdene i denne Henseende i de senere Aar have udviklet sig paa Fyen, veed jeg ikke; jeg tror, at Beboelsesforholdene der i det Hele taget ere noget bedre end i Sjælland og Sylland. Der forekommer mig derfor at være al god Grund til at sikkre sig imod, at der udfærdiges noget Reglement, hvori det undlades at optage dette Lavmaal af Fordringer til Boliger, og det er en Fordring, som maa stilles netop i den fattige Befolkings Interesse. Jeg overser inderlidt ingenlunde, at disse Bestemmelser, som jeg har foreslaaet, ville være ganske overflødige, hvis den erede Minister maatte erklære, at Regjeringen ikke vil stadfæste noget Bygningsreglement, hvori disse Bestemmelser ikke findes, og jeg skal i den Henseende ganske afvente den høitærede Ministers Erklæring med Hensyn hertil, idet Hensigten med at stille Forslaget er dels den at bringe disse Punkter under Overvejelse, dels ogsaa den at støtte den høitærede Minister i den Bankefelighed, hvori han vistnok vil komme til at befinde sig, naar det bestemt paastaas af vedkommende Amtsraad eller Sogneraad, at de ville have mindre Fordringer gjorte gjældende lige over for Bygningsreglementerne end dem, som findes i de citerede Paragrafer; da vil den erede Minister være særdeles vel tjent med at have en Godbestemmelse, som gjør det unødvigt at freavige disse Forskrifter, og det vil tillige være nyttigt for Amtsrådene og Sognerådene at vide forud, at paa de Punkter vil ingen Forandring i disse Bestemmelser kunne foretages. Jeg tror, at det vilde affære

ikke saa lidt Forhandling om disse Punkter. Naar jeg nu turde gaa ud fra, at Sognerådene virkelig havde et skarpt Syn for, i hvilken høi Grad Sognekommisionerne ere interesserede i strenge Bygningsreglementer, og hvorledes enhver Forsømmelse, som i denne Henseende begaas, direkte og indirekte kommer Kommissionen til Stede og gaar ud over den, vilde jeg anse det for ganske overflødig at tale videre om denne Sag; men — det maa tilgives mig, hvis jeg tager feil — jeg har ikke den Tro, at der endnu rundt om paa Landet eller endog i Kjøbstæderne er vaagnet nogen rigtig Sands for, at strenge Bygningsbestemmelser ere til Fordel for Kommunen og slappe Bygningsbestemmelser til Kommunens store Tab, Tab dels gjennem Sygdomme, som udvikle sig paa Grund af slette Beboelsesleiligheder, og dels ved de Beskæftninger, det vil medføre, naar der i Tilfælde af en Epidemii eller af andre Grunde skal raades Bod paa de Under, som slette Bygninger fremkalde. Et Billede af, hvorledes Befolkningen bor paa Landet, eller af det Lavmaal af Fordringer, der stilles til menneskelige Boliger, have vi jo i Fattighusene omkring paa Landet. Jeg skal ikke her skildre den Tilstand, hvori mangfoldige af de Fattighuse, der have været undersøgte, og som ere et Antal af noget over 1200, efter hvad der er oplyst, befinde sig; men jeg skal gjøre opmærksom paa, at Tyskaternerne i de Indberetninger, de have givet og aarlig give om Tilstanden af Beboelsesforholdene omkring paa Landet, meget stærkt betone, at det er ikke at undres over, at Fattiglemmerne bo paa en saadan Maade, eftersom flere af de skatteværende Borgere bo under endnu slettere Billaar, og naar man vil gjøre sig bekendt med disse Indberetninger, vil det ses, at en stor Mængde af disse Huse, affet fra en Mængde andre Mangler, gjennemgaaende mangle de tre væsentligste Livsbetingelser: Lys, Luft og Vand. Disse tre Gjenstande findes kun i et meget begrændset Forhold tilfæde. En stor Del af Bærelserne ere kun 5 Fod høie, og der er ofte pakked en saadan Mængde sammen, at der ikke haves mere end 100 Kubikfod Luft til et Menneske. Nu er det givet, at der af den Slags Boliger har udviklet sig og fremdeles vil udvikle sig ikke blot Kjørtelhygdomme hos Børn, men ogsaa tysoide og andre Sygdomme hos Vogne, og Alt det kommer i stort Maal til at ramme Sognekommunionerne. Jeg vil derfor ret ønske, at jeg maatte tage feil i min Tro paa, at der ikke endnu er et aabent Die for Vigtigheden af Bygningsreglementer. Jeg skal altsaa henstille disse to smaa Forandringsforslag